СВОБОДА  SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 297. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 21-го грудня, 1936. — VOL. XLIV. No. 297. Jersey City, N. J., Monday, December 21, 1936. THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛУЧЕНИЙ ФРОНТ ПРОТИ ВІЙНИ

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Держави, що беруть участь у Міжамериканській Конференції для Вдержання Миру, заявили одноголосно, що всякі заходи нарушити мир зачіпають кожну з них і всіх їх та що тимсамим такі заходи мають стати товчком до спільних нарад конференцій проти війни.

Плян цеї заяви подали держави Центральної Америки. Аргентина спершу не хотіла на це згодитися через свою участь у Лізі Націй, але потім пристала до загалу, як Злучені Держави заявили свою згоду.

ПРЕЗИДЕНТ КОНФЕРУЄ В СПРАВІ НОВИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відбув зо своїм кабінетом секретарів конференцію в справі будови нових воєнних кораблів. Кажуть, що уряд постановив вибудувати один або два великі воєнні кораблі, одначе секретар фльоти не хоче подати до відома цього рішення перед 1-шим січня.

Конференція викликала в дипльоматичних кругах широке зацікавлення головно з огляду на вістку, що наспіла з Лондону про те, що англійський уряд рішився не виконувати свого наміру розібрати 5 старих воєнних кораблів, але задержати їх у службі.

21 МІЛІОНІВ РОБІТНИКІВ ЗАПИСАЛИСЯ НА ПЕНСІЮ.

ВАШИНГТОН.—Рада Суспільного Забезпечення подала до відома, що дня 16-го грудня записалася на пенсію на старі роки 21 міліонів 338 тисяч 120 осіб.

Є це коло 82 проценти з того числа робітників, яке подавала згадана Рада.

КАМПАНІЯ ЗА ЮНІОНІЗАЦІЮ АВТОМОБІЛЕВОГО ПРОМИСЛУ.

ВАШИНГТОН. — Луис, голова Комітету для Промислової Організації, каже, що цей Комітет стоїть за робітників фабрик автомобілевого скла, що вибух у ріжних околицях краю. Він каже теж, що заходи коло юніонізації автомобілевих робітників поступають дуже скоро вперед, не зважаючи на очайдушний спротив з боку підприємців, та що вже в короткім часі, як автомобілеві підприємства не признають юнії, Комітет викличе страйк за признання юнії.

СТРАЙК ОМНІБУСОВИХ ВІЗНИКІВ.

БРУКЛИН (Ню Йорк). — Візники Бруклинської Омнібусової Компанії вийшли на страйк для протесту проти ріжних безправних практик з боку підприємства. Страйк захопив коло півсеми сотки робітників, але за ними збираються вийти на страйк робітники підземної залізниці „Бі-Ем-Ті", котрих є 15,000.

ХЛОПЧИНА ВБИВНИКОМ.

НЮ ЙОРК——Дня 18-го вересня пропав з дому д-ра Франка Лаіна його 10-літній син Френсиз Ксавієр. Дідо хлопця доніс зараз поліції про зникнення хлопця. Поліція почала негайні доходження. Розпиталувалася передовсім серед товаришів пропалого хлопця, але не могла попасти на ніякий слід.

Аж кілька днів тому вона довідалася, що з Лаіном бавився звичайно 13-літній Джан Макарі, котрого в листопаді віддано до школи вправ для непоправних дітей. Поліція повідомила психіятрів тої інституції за підозріння й ці стали допитуватися хлопця. Макарі заперечував, що він знає щонебудь про те, як пропав Лаіно, але признався, що він з ним часто бавився. Психіятри пізнали, що Макарі не каже всеї правди. Психіятри дали про це знати поліції. Та допити поліції викликали в хлопця тільки гістеричний плач.

Психіятри стали тоді допитуватися хлопця самі. Остаточно він признався, що знає, де можна знайти тіло його товариша. Він самий укрив його в одним порожнім домі. Повідомлена поліція справді знайшла там тіло хлопця, сховане в „кльозеті" поданого хлопцем дому. Потім Макарі признався, що він посварився з Лаіном за поділ знайденої ними оловяної рури та що в сварці він ударив Лаіна цею рурою по голові. Він самий сховав тіло в „кльозеті".

Батько вбитого не міг уже пізнати своєї дитини по обличчі, але признав, що на трупі є одіння, в якому ходив його син, як пропав. Макарія віддано до шпиталю для дальших розслідів психіятрами. Родина Макаріїв має 10 дітей. Батько є міським замітачем улиць. Родина не може вірити, щоб їх син міг допуститися вбивства.

ВИПЛЕКАЛИ ПШЕНИЦЮ, ЩО ОПИРАЄТЬСЯ ПОСУСІ.

Алберстський університет (Канада) подав до публичного відома, що вченим агрономам цього університету вдалося виплекати пшеницю, що може опертися посусі. Названо її „канус". Є це мішанка пшениці американської й канадської. Виплекання її тревало шість років. Щоб виплекати із звичайної пшениці таку породу, треба би 15 літ.

Експериментами, що довели до цього висліду, займався д-р О. С. Амондт. Пробував він наперед уживати сибірської й російської пшениці; вони показалися добрими на посуху, але слабими при меленню. Д-р Амондт узявся тоді за мішання американських і канадських пород і дістав нову породу, що лучить у собі відпорність на довгу спеку з добрими прикметами при меленню й доброю поживністю.

ЛЮДСЬКА ЗЛОБА.

Ванда Парилевичева, жінка бувшого президента краківської апеляції, обвинувачена за хабарництво, дістала цими днями лист від геройки процесу за асекураційний обман, Марії Цюнкевичевої. Цьонкевичева не щадить Парилевичевій особистих дотинків і висловлює вдоволення, що перед судовими кратками стане тепер жінка бувшого президента апеляції.

НАПАД НА ЖИДІВ У ПОЇЗДІ.

В особовому поїзді, що їхав з Кракова до Львова, коли поїзд біг повним бігом, до одного з передіїв ввійшла група ендеків. Вони кинулися на їдучих там жидів та побили їх палицями й покопали ногами по всьому тілі. На крик нападених прибіг до переділу кондуктор, але напасники викинули його з переділу. Опісля перейшли до іншого переділу. Це трапилося між Ряшевом і Тарновом. Побитих купців перевезли до Ряшева, Кракова, а навіть одного з них перевезли до Львова. Це 54-літній купець Ізаак Ґер зі Львова. Його побили палицями й вломили йому палець правої ноги так, що в лічниці мусіли йому ампутувати цей палець.

АРЕШТУВАЛИ ТОРГОВЦІВ ДІВЧАТАМИ.

В потязі, що їхав до Букарешту, арештовано двох молодих людей, що вилеґітимувалися як Мар'ян Невядомський і Владислав Козловський. Оба служили в чужинній леґії в Африці, опісля приступили до шайки торговців дівчатами. Свій промисл вони управляли у Варшаві, Львові та у східних воєвідствах. Вони робили знайомства з легкодушними дівчатами, приманюючи їх дарунками, і вивозили до Марока.

БЕЗОГЛЯДНА ЧИСТКА.

З назви одного наукового інституту в Берліні усунули назвище славного вченого Герца з причини його неарійського походження. Покищо не знати, чи в німецькій науковій термінольоґії лишиться означення „хвилі Герца".

ЩЕ ОДИН „ІМПЕРАТОР" АБДИКУЄ.

У московських кругах у Парижі розійшлася чутка, що російський „імператор", Кирило Володимирович, відказався від „престолу Росії", а то тому, що хоче женитися з розвідкою, бувшою жінкою англійського нафтового короля Детердінга. Російська корона перейде тепер на його 18-літнього сина. Пані Детердінг з походження теж московка. Розійшовшися з чоловіком, вона дістала кілька міліонів франків „відступного", а серед нинішніх відносин це видно варт більше, ніж російська корона.

СТРІЛЯЮЧИЙ ЕНДЕК.

У Лодзі член „Стронництва Нар." Тадей Шанявський розбив шибу в цукорні при вул. Кілінського 11, а власник цукорні кинувся за ним у погоню. Шанявський добув револьвер і зачав густо стріляти. Ранений власник цукорні впав на землю. Дальші стріли ранили тяжко трьох прохожих. За напасником пустилася біґти поліція. Тоді Шанявський відкинув револьвер. Його арештували. Стан жертв Шанявського є дуже тяжкий. Один з ранених пострілений кулею наскрізь. По операції він не може віднискати свідомости. Друга жертва дістала стріли в шлунок. Оба оперовані; їх стан грізний. Третій чоловік прохожий ранений легче в ногу. Погоня відбувалася кількома вулицями в найбільше заселеній частині міста.

ПОГОТІВЛЯ ДЛЯ БОРОТЬБИ З ЗАДРІСТЮ.

В Лондоні група пань рішила боротися з подружою задрістю. Основали союз, який поставив собі за ціль вияснити жінкам і мужам це прикре почування. Дами зорганізували рід поготівля, куди може звернутися кожний, хто терпить на цю недугу, а делеґатки цього оригінального товариства зараз прибувають, щоб нести йому розраду. Треба зазначити, що праця згаданого союзу в Англії досить легка.

ДЕННИК ЖЕБРАКА.

Парижська поліція арештувала професійного жебрака Іполита Вітасса, що просив милостині на Елізейських Полях. При ньому знайшли записник, де він записував всі свої приходи. Приходи за один тиждень виглядали ось так: „Понеділок, Сен Дені — доволі добре: 34 франки 25 сант. Вівторок, 18. вулиця — також добре: 47 фр. 50 сант. Середа, 16. вулиця горяч, притім сильна конкуренція: 21 фр. 70 сант. Четвер, 9. вулиця — незле: 52 фр. 10 сант. Пятниця — відпочинок. Субота, Кольомб, гаряче: 23 фр. 30 сант. Неділя, 8. вулиця — гарно: 48 фр. 80 сант.

БРАНКА ЖІНОК.

Турецький міністер війни зложив у парляменті проект нового права про військову повинність для жінок. У цьому проекті сказано подрібно, в чому полягати буде сповнювання цеї повинности підчас війни й підчас миру.

СХОПИЛИ СЛУГУ-ЗЛОДІЙКУ.

Розвідчик поліції схопив у Львові припадком небезпечну злодійку Марію Богуш, літ 36, з Равщини. Виявилося, що останніми часами вона вступала на службу до лікарів, адвокатів, купців і т. д., обкрадала їх, а опісля втікала, залишаючи особисті документи, переважно метрики хрещення. Пошкодовани цим робом у Львові є кільканацять громадян. Підчас ревізії в арештованої знайшли кілька метрик на ріжні назвища. Ці метрики Богушівна видіставала в той спосіб, що зазнайомлювалася з служницями, довідувалася, відки походять, і в їхньому імени писала до відносних парохій по метрики, зазначуючи, що попередню метрику згубила. Це вдалося їй кільканацять разів. Кожний раз вступала вона під фальшивим назвищем до служби. Обікрала людей на кільканацять тисяч злотих. Ще 1922-го р. Богушівна вкинула в Янові дитину пані, в якої служила й з якою посварилася, з пімсти до кипятка. За те пересиділа три роки в вязниці. За крадіж у Раві Руській відсиділа два роки вязниці, за крадіж у Перемишлі 10 місяців, за крадіж у Болехові рік і т. д.

ВИПАДОК ПРИ ПРАЦІ.

В Биткові, повіт Надвірна, в копальні фірми „Стандард-Нобель" шибовий помічник Бендурський упав внаслідок неосторожности до бубна, що навиває линви, і згинув на місці. Машину спинили. Добули з неї холодного мерця. Небіжчик осиротив жінку й двоє дітей.

ПОМЕР ВІД СИРА.

Селянин Антін Ґендаль під Яблоновом (коло Варшави) заложився в коршмі за 20 зл., що зїсть 4 фунти свіжого сира. Заклад прийняли, сир відважили й Ґендаль зачав їсти. Сир увесь зїв і заробив 20 зл. Та незабаром дістав сильні болі, занедужав і по трьох днях помер.

НОВІ АЛЯРМИ.

„І. К. Ц." затривожений цифрами, які свідчать про спадок польського стану посідання у Львові. Від початку польської держави до жовтня ц. р. поляки, власники реальностей, продали 1,700 камяниць неполякам. З того 1,200 камяниць купили жиди, а 500 українці. „З сумом приходиться ствердити, — читаємо — що тратимо на східних „кресах" два найважніщі елементи, з яких складається держава: землю і населення".

СПАДОК КОНСУМЦІЇ ПИВА.

За інформаціями союзу броварів у Польщі у консумції пива йде дальший спадок. У серпні ц. р. випито 110,000 гектолітрів пива, у вересні 94,000, а в жовтні тільки 70,000 гл. В жовтні минулого року консумція пива дійшла до 92,000 гл. За перших 10 місяців ц. р. бровари продали разом 924,000 гл. або 5,000 гл. менше, ніж у тім самім часі торік.

ПОЛЬЩА ЯК ЧИННИК СПОКОЮ

ВАРШАВА. — Ті українські політичні круги, що надіються на поміч Польщі у відзисканню української держави, мали на днях нагоду ще раз переконатися, що Польща не бажає собі ніякої зміни нинішнього стану на сході Европи. Вона всіми силами старається, щоб нинішній стан задержати якнайдовше. В соймі польський міністер Бек виголосів промову, в якій заявив виразно, що Польща старається вдержати на сході Европи рівновагу потуґ і недопустити до вибуху війни. З тих причин польська політика зміряє до дружніх відносин із СССР з одного боку і з Німеччиною з другого. На адресу Франції і Румунії мін. Бек не щадив компліментів. Про жидів говорив, що вони мусять собі таки знайти десь місце, кудиб еміґрували з Польщі.

РУМУНСЬКО-ФРАНЦУЗЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ.

ПАРИЖ. — Вже тепер видно, що заява Мусоліні, що в справі забраних Угорщині територій треба перевести ревізію, найгірше відбилася на німецьких інтересах. Уступлення попереднього румунського міністра Тітулеску, що був виразним прихильником французької політики, вважали колись великою побідою німецької політики. Новий міністер Антонеску зробив кілька приязних рухів у бік Німеччини. Але після заяви Мусоліні справи змінилися. По візиті у Варшаві Антонеску відбув візиту в Парижі й у висліді прийшло знов до тіснього порозуміння між Францією й Румунією. Це порозуміння, правдоподібно, містить навіть певні мілітарні умови, звернені проти Німеччини й Угорщини. Зараз після конференції з Антонеску французький міністер закордонних справ, Дельбо, покликав совєтського амбасадора Патьомкіна й поінформував його про перебіг порозуміння. Сподіваються тепер, що подібно як Польщі, також Румунії Франція уділить більшої позички для розбудови її воєнного промислу.

МУСОЛІНІ ПРО УГОДУ З АНГЛІЙЦЯМИ.

РИМ. — Мусоліні виголосив у Літорії промову, в якій підкреслив, що непорозуміння, що виринули у звязку з пересуненням на Середземному морі, крок за кроком усуваються. Справи з Англією наладнуються. Справді фашисти не вірять у вічний мир, говорив Мусоліні, бо вічний мир ніде не існує, але змаганням фашистів є задержати мир бодай так довго, як довго це можливо без надірвання народніх інтересів.

ІДЕН РАДИТЬ ПОСЛАМ У ЧАСІ РІЗДВА НЕ ЖУРИТИСЬ.

ЛОНДОН. — На закінчення своєї промови в парляменті міністер Іден радив послам не брати собі занадто до серця в часі Різдвяних Свят міжнародного політичного положення, бо хоч воно досить захмарене, то всеж не так, щоб з нього вже мусіла повстати буря. На знак, що міжнародне положення не є таке дуже трагічне, майже всі міністри повиїздили на вакації, а деякі з них виїхали навіть у чужі краї.

РЕКОРД У ПРОДУКЦІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ СТАЛІ

ЛОНДОН. — Англійська сталева продукція цього року осягнула такий високий рівень, як іще ніколи передтим у цілій своїй історії. Дотепер рекордовим роком був воєнний 1917 рік. У тому році продукція сталевих виробів виносила 9,750,000 тон. Цього року продукція перевищила 1917 на близько два міліони тон. Такий високий рівень сталевої продукції пояснюється тим, що Англія тепер шалено зброїться.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА МОВЧИТЬ ПРО ЕДВАРДА.

ЛОНДОН. — Англійська преса знов наложила на себе добровільну цензуру й перестала зовсім писати про недавню династичну і конституційну кризу, що була виринула в Англії у звязку з намірами бувшого короля Едварда женитися з панею Симпсон. Редакційна стаття лондонського „Таймс" каже, що „криза минула і краще буде, щоби память про неї не оживляти". У звязку з цею цензурою сотки листів і дописів, що були надіслані до редакцій, не побачуть денного світла.

ЦИНІЧНІ МАНІПУЛЯЦІЇ СОВЄТІВ.

БАРСЕЛЬОНА (Катальонія-Еспанія). — Під натиском Совєтів катальонський автономний уряд переформувався. З нього викинули представників „Марксістичної Робітничої Партії", а заступили їх буржуазно-пролетарськими міністрами. Причиною цих змін зуло це, що згадана партія симпатизувала з Троцьким, а це було не по душі Совєтам. Вони воліли, щоб у Катальонії урядували буржуазні міністри, щоб тільки не „троцькісти".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ

Одним з перших питань, що вирине на найближчій сесії конґресу, буде певно справа допомоги безробітним. Як не буде справа порушена безпосередньо, то певно вирине вона наверх посередньо, при інших справах, з нею звязаних, а передовсім при питанню нових податків.

У цій справі стираються з собою два погляди та дві тенденції. З одного боку йде пропаґанда за те, щоб уряд не пробував розвязувати питання безробіття. Подібну думку, хоч не виразно, але натяками, піддавала онодішня конвенція Національного Союзу Фабрикантів. Фабриканти хотілиб, щоб питання безробіття розвязувалося само собою, без вмішування уряду. Вони хотілиб теж, щоб уряд відправив робітників, що мають роботу від Адміністрації Поступу Праць („Доблю-Пі-Ей"), бо, мовляв, в Америці вже вертаються нормальні часи, бо, мовляв, промисли вже відчувають потребу, а то й недостачу фахових робітників, бо, мовляв, незадовго всі охочі до роботи будуть могти її дістати.

Тимчасом люди, що не роблять висновків на підставі своїх задушевних бажань, але приглядаються життю тверезими очима, приходять до переконання, що навіть на випадок повороту добробуту не можна ждати, щоб роботи дістали всі люди. З даних, зібраних федеральним урядом, показується, що навіть у 1920-тих роках в Америці було в фабричних промислах, транспорті, будівляних і копальняних промислах півтретя до півчверта міліона безробітних. Статистики Адміністрації Поступу Праці переконані, що навіть, на випадок, як Америка досягне промислового розвою з 1929-го року, то й тоді в Америці буде все ще від півсема до півосьма міліона безробітних, яких промисли не зможуть обхопити, бо нині робітників є більше й робітник при помочі доскональшої машини здібний більше продукувати.

Робітники, на допомогових роботах заробляють не багато (пересічно $53.50 на місяць), одначе якби їх відправити, то вони попалиб на загальний ринок праці й обнижилиб там теперішню робітничу заплату. Урядники Адміністрації Праці не хочуть звивання цього бюра, але федеральний уряд, кажуть, застрашений закидами розкидання публичного гроша, котрими шафують фабрикантські ґазети. Уряд хотів би зменшити видатки скарбу, а це можливе передовсім через обниження видатків на безробіття. Одначе на цей випадок опіка над безробітними впалаб на місцеві уряди, а ці уряди добре розуміють свою нездібність поносити ці тягарі й уже протестували перед федеральним урядом.

Отже в теперішню пору усяким політичним орґанізаціям робітників треба у власнім інтересі піддержати ті течії, що дають робітникам допомогу та відперти заходи тих, що хочуть обмеження допомоги для безробітних в інтересі фабрикантів.

ВОЛИНСЬКЕ ПОХМІЛЛЯ

Минуло вісім літ від започаткування „нового курсу" на Волині, курсу воєводи Юзефського, „співжиття", Петі Певного, С. Тимошенка і ін. Тоді те все свідоме українське громадянство, що при виборах 1922 р. післало до сойму послів **самих українців,** — було усунуте в кут; йому відібрано змогу орґанізувати край культурно, економічно, чи політично. А на таких „орґанізаторів" покликано пару еміґрантів з П. Певним на чолі, як їх звали „лестровиками воєводи". Якіж підсумки цього експерименту? Про це пише урядовий **„Курер Поранни"** (з 14. листопаду і дальші числа).

Отже він стверджує, що „ситуація на Волині не виказала поправи", що в цілих повітах занотовано „вибухи подражнення і піднесення", що „експеримент волинський не дав сподіваних вислідів". Далі цей урядовий орґан стверджує, що гострий волинський курс лише прикривається „здогадним комунізуванням волинського села", що урядові чинники на Волині виказують — „уперту нехіть поправити власні по"милки. Білянс того експерименту той, що — він „не поміг орґанізуватися там польській суспільности, а з другої сторони не задовольнив української суспільности. Доказом цього є волинське село, яким хвилями переходить дрощ незадоволення, неспокою і кипіння".

Дальше польський часопис згадує боротьбу України (і Волині) за власну державність, „коли уркаїнцям земля видавалася близькою сонцю", коли то той „міраж сонця свободи розбудив на волинськім селі приспану національну свідомість і почуття національної спільноти з українцями інших земель".. Держава київська впала, але — завважує Курєр Поранни — це не стримало процесу дальшого національного усвідомлення волиняків. Тому „з тим станом річи серед волинських українців мусить числитися всякий, хто реально хоче оцінювати волинську дійсність". З другої сторони, пише автор статті, Волинь не була тереном — як Галичина — польсько-української війни. Отже — на його думку — курс „співжиття" повинен би був скорше ніж деінде видати додатні для Польщі наслідки. Але — не видав. Волинь взяла в свої руки купка Певних, слуг польської адміністрації, які усували немилих їм людей з усіх адміністраційних — навіть на селі — посад і захопили в свої руки орґанізування цілого життя Волині. Але хоч усунули знаних і шанованих патріотів українських, з цього всього **вийшло велике ніщо.** Показалося, що ті, готові на всякі услуги людці, були ґенерали без армії. Ні село, ні „ґро" інтеліґенції української на Волині за ними не пішли... По примусовій ліквідації українського шкільництва, преси, просвіти, кооператив — ця інтеліґенція замкнулася в собі, коли можна — виступає з якоюсь імпрезою (але не вкупі з „певняками") і разом з селом — ворожо настроєна до міродатних чинників..

Висновки? Їх автор покищо не робить. Бо каже, що заложення дотеперішньої політики на Волині були правильні, лише виконання кепське.. Але за нього висновки робить другий автор, знаний націонал-демократ (з молодих), **В. Васютинський** в **Просто з Мосту** (ч. 49). Він пише, що теж стоїть за „союз польсько-український", але — він неможливий, поки одна сторона не виречеться Галичини, бо „їх Західня Україна є наша Малопольска східна". І — „українець галицький, який вирікся би Львова, то так як поляк, який перед війною вирікся б нараз Кракова, Варшави і Познаня".. Без того, щоби хтось з обох сторін вирікся Галичини, неможлива — на думку автора — навіть спільна політика польсько-українська супроти Росії, бо „коли прийде порахунок зі Сходом, заки змусимо українців погодитися з утратою Галичини, кожна наша перемога буде Пирговою перемогою, а кожного українського вожда леґіонів (протиросійських, по боці Польщі. — Ред.) будемо змушені замкнути... в польськім Маґдебурґу". Це останнє це натяк на замкнення німцями в Маґдебурґу Пілсудського в 1918 р.

Який жеж висновок для практичної польської політики в Галичині? Автор статті з „Просто з мосту" відповідає на це ось так: **асиміляція, спольонізування українців...**

Відповідь для нас не нова, але добре знати й про цю найновішу заяву, виявлену так просто і ясно.

СТРАШНЕ СЛОВО „УКРАЇНА"

(„Чи Німеччина підготовляє війну?")

Читачі напевно пригадують цей запит: — „Що сказав Гітлер про Україну?" Такий запит пролунав був на багатьох місцях після недавнього німецького національно-соціялістичного конґресу в Нірнберґу. Згаданий був він також на сторінках нашого часопису. На нірнберзькому конґресі сказав німецький канцлер м. ін. таке: — „Чого булаб досягнула Німеччина, що з безмежною дбайливістю обробляє кожний клаптик своєї землі, якби її терени та помічні середники були наприклад так далеко, як Урал або Україна, — в той час, коли большевизм, не вважаючи на всі ці вигоди, здається не є в силі охороняти своїх селян перед голодом..."

Цей уступ або точніше згадка про Україну викликали були в деякій частині світової преси справжній заколот. Були з цього приводу деякі вияснення та спростування. Але відгуки преси після нірберзького конґресу не припинились ще досі.

Французький публіцист ґраф Володимир д'Ормесон надрукував у лондонському тижневикові **„Спектатор"** статтю — „Чи підготовляє Німеччина війну?" Як француз, дивиться він на сучасну Німеччину з турботою. На його думку лише Німеччина є сьогодні тією єдиною країною, супроти якої можливо взагалі ставити повище питання. Західні держави буцімто не мають войовничих намірів, Італія насичена, а совєтський Союз став... „консервативною потугою", яка перебрала на себе зобовязання перед Лігою Націй... Мілітарне відновлення Німеччини має, мовляв, офензивний характер і д'Ормесон гадає, що Німеччина булаб готова кожночасно вирушити, колиб мала певність щодо її перемоги при такій „інтервенції".

Ліберальний часопис „Спектатор" після надрукування цієї статті французького автора дав також змогу висловитися й німецькому публіцистові. До такої відповіди запрошений був **д-р Рудольф Кірхер,** начальний редактор щоденника **„Франкфуртер Цайтунґ".** Надрукувавши свою анґлійську відповідь у „Спектаторі", помістив д-р Кірхер основну частину своїх виводів також у своїй ґазеті з 12. листопаду. „Франкфуртер Цайтунґ" сучасної офіційної Німеччини не репрезентує і для німецьких читачів є ґазетою з лібералістичним наставленням. Але виводи цього автора цікаві і годі з деякими з них сперечатись. — „Чому маємо ми, німці, довіряти іншим народам більше, ніж вони нам довіряють" — відповідає д-р Кірхер. Після того, мовляв, що повстало, є Німеччина зобовязана зробити себе настільки міцною, наскільки це лише можливо. Серед дальших виводів і спростовань покликається д-р Кірхер на отруйну пропаґанду проти Німеччини, яку провадить на радіо німецькою мовою московський Комінтерн. Англійці такої большевицької пропаґанди не чують і не розуміють. Француз д'Ормесон написав, що Німеччина, мовляв, не мусить нічого боятися, наскільки вона буде поводитись так, як має поводитись. Німець д-р Кірхер вимагає примінення цієї засади до всіх або — до нікого. Річеву слушність такої відповіди годі замовчати.

Навязуючи до поданого на початку уступу з промови Гітлера, д'Ормесон висловився в своїй статті, що Гітлер, мовляв, шукає імперіялістичної експанзії. Чи можливо це твердити на підставі наведеного нами перекладу цього уступу — хай осудить читач сам.

Найцікавіше для нас, українців, кінцеве речення в статті д-ра Кірхера: — **„Як можемо ми хочби з найменшою лише надією на успіх обговорювати засоби й вигляди щодо досягнення миру та приязни в Европі, коли самого єдиного слова „Україна" вистарчає, щоб зруйнувати підставу кожної чесної дискусії, уважливости та доброї волі?"**

Ця скарга з боку німецького автора справді характеристична для нашої сучасности. Хоч ще й сьогодні в переважній частині европейських політичних чинників панує здебільшого певний хаос щодо розуміння й оцінки актуальности та ваги української проблеми, проте зростаюча неминучість р о з в я з а н н я далекосяглих справ, що звязані з поняттям і словом „Україна", справляє клопіт багатьом головам і робить деяких людей подразненими навіть при такій згадці цього слова — запитання... „Україна". Бачимо отже, що слово „Україна" стає страшаком вже не тільки для червоних і білих москалів... **Само по собі** це вже не так зле і ми, українці, подекуди можемо навіть лише радіти. Інша річ, що наскільки це візьмемо ми самі наших справ у **власні** руки, то ніякого хісна для України не принесе навіть найбільша актуалізація української справи в Европі. — („Новий Час").

АНҐЛІЙСЬКА ОПІНІЯ ПРО СОВЄТСЬКУ КОНСТИТУЦІЮ

Цікаво буде згадати, як зареаґувала анґлійська преса на проголошення розхвалюваної большевиками совєтської конституції. Для приміру подаємо витяг з редакційної статті лондонського щоденника „Морнінґ Пост" з 25. листопаду. Стаття має наголовок „Під овечою шкірою".

„Ця нова конституція, якої зміст вже кілька місяців тому подано до загального відома, — пише „Морнінґ Пост", — має стати такою „хартією свободи", якої людство, що бажає осягнути свободу, ще ніколи не бачило, хіба тільки що в сні мріяло про неї".

Ця нова конституція обіцяє такі золоті гори:

„Всі одержать свободу думки, слова, преси, зборів; буде забезпечена недоторкальність особи: судівництво буде незалежне, забезпечиться федеральну автономію, включно до права відходу поодиноких републик з федерації. Всім горожанам буде прислуґувати право до праці і до відпочинку, всяка експльоатація людини людиною буде виключена".

На папері являється воно все прегарним сплетенням політичного лібералізму з економічним; невтаємничений думав би, що Сталін абдикує і з королівським жестом передає свою всемогучу власть у руки народу-суверена.

„Але коли приглянутися трохи ближче тій контитуції, то показується зовсім відмінний образець. Спостерігаємо, що право ставити кандидатів до найвищої ради і до всіх інших політичних орґанів держави мають виключно тільки комуністична партія, робітничі союзи, кооперативи, комсомол і культурні орґанізації, інституції, в яких всюди „комуністична партія становить провідний ґрунт", іншими словами, існує тільки одна комуністична партія і тільки вона одна має право вести політичну працю. Що більше, справедливість вимірюють суди, всі без виїмку назначені політичними чинниками; найвищий суд, назначений найвищою радою, і т. д., аж до суду найнижчої інстанції". Не зміняється нічого: Сталін надалі остається диктатором, а комуністична партія найвищою владою.

„Ясно як на долоні, що розкричана „хартія свободи" нічого не зміняє, хіба що Сталін прикрасив свою диктаторську фіґуру ще й фальшивою демократичною плахтою. Все воно є одним ґеніяльним і ґіґантним ошуством, призначеним виключно на пропаґанду.

„Нова конституція дискретно поминає всяку згадку про комуністичний інтернаціонал. Але проте заряджує, що емблєм держави СССР є молот і серп на тлі земської кулі, освіченої промінями сонця й окруженої колоссям збіжжя, з написом „Робітники всього світу єднайтеся!". І ось за нової конституції, таксамо як і за старої, світова революція далі вибита на гербі совєтської Росії. „Робітники всього світу", які є цвітом комуністичної партії в усіх краях, будуть надалі, як і передше, шукати в Москві натхнення, інструкцій і грошей. Большевизм, тепер під маскою демократизму, буде надалі тимсамим гнилим розсадником політичного тифу, яким він і досі був".

Стаття закінчується: „Аж коли побачимо, що найвища рада набрала такої сили, що зможе перечити й Сталінові і його затіям, та, проголосивши своє вотум недовіря, зможе усунути його з уряду, доперва тоді почнемо вірити, що нова конституція є чимсь іншим, як замилюванням людям очей"...

(Укбюро, Лондон).

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(83)

Почали ширитися нові чутки, що успіхи дерманців зовсім не такі блискучі, як це видавалося Скиданцеві. Кажуть, той сукин син навіть і не бачив бою. Він крутився з конем позаду, а коли на стації зупинили поїзд, що вирушував саме на Рівне, в якому затримано вісьмох старшин, то Скиданець першим кинувся шугати по ваґонах, чи не знайде чого. А після визвався провести полонених.

Дома, куди Володько прибув на обід, застав Василя. Він тільки що вернувся разом з кількома сусідськими товаришами. Усі від ніг по вуха в грязюці. Усі лаються останніми словами.

— Комаров! Брехун, самозванець проклятий. Людей без оружжя під „пулемьот" післав, а сам у Здовбиці з лярвами цілу ніч пиячив. Ми в ночі підійшли дід Здолбунів. Зо стації саме рушає поїзд. Нам подали команду, хто має „вінтовки", смали по поїзду. Сипнули кілька „залвів". Поїзд став. Кинулись до нього. Знайшли один ваґон „вінтовок", але всі без „затворів".

Корній і ще кілька вдерлися на перон. Там стояло кілька „орудій" і скриньки „снарядів". Корній відразу орудію за комір, обернув її лицем до цементового заводу і почав кресати по коміну. А там петлюрівці. Засіли в заводі і строчать, сукини сини, з кулемьоту. Наші крикнули ура, але що те ура, коли ми без вінтовок. Ми тільки за залізничий вал показались, а тут по нас як сипнуть... Ми назад. Один Корній кашляє та кашляє по заводському коміну. Миж прилипли до землі і лежимо. Холодно, мокро. Нарешті над ранок чуємо десь крик: Слааа ваaa! Післали кількох хлопців у розвідку. Через пару мінут ті летять: Хлопці! Спасайтесь, хто як може. Від Здовбиці „цепю" наступає петлюрівська піхота. Сучої матері! Ще погибнемо тут, чорти знають за що. Зірвалися і в ноги.

— Гади! — закінчує Василь. Розстріляти мало. Все Каміняка, чортова заволока, збурив людей, а тепер, хто знає, що буде. Прийдуть, спалять село і все. Бож якого діявола ми туди йшли? То армія, реґулярна, вооружонна, а ми, як барани, з голими руками Тьху, бий тебе всі громи!...

— А я хіба не казав! — підхоплює Василеву злість Єлисей, забувши те, що сам радив іти на Здолбунів. — Казав я. не йдіть! Не знаєте, проти кого і за ким — сиди один із другим у запічку і не рипайся. Ні, пішли, всунули голову в багно й от маємо. Йди його тепер одного й другого вкуси за зад. Комарова й Каміняку під народний суд! Під суд їх!..

Надійшов вечір. У кожній хаті мітінґ. Село гуде і буриться. Невдоволення, протести, вимоги кари на „верховодів". На другий день усіх скликають на велику сходку. „Верховоди" будуть виправдуватися за свої вчинки.

Тьма-тьмуща народу посунула до манастиря. Там уже знов зібрано роту війська, переважно зі сусідніх сіл — Бущі, Борщівки, Будаража. Вони не втікли до дому, а лишилися при штабі.

Першим виступив Комаров. Говорить з ґанку „корпусу".— Товарищі салдати й крестьяне! Да здраствует рабоче-крестьяская повстанческая армія. До нашіх сведеній дашло, что ведьотся протів нас пропаґанда. Ґаварят, что ми проіґралі первий бой. Какой бой? Кто ґаваріт? Виступай, кто ґаваріт, что ми проіґралі. Дезертіри, труси, хами, буржуазние прихвости так ґаварят. Но ета явная лож! Ми імеем ваенний атдел лучшіх революціонних сіл. Ми імеем пленних петлюровцев, над каторимі сейчас устроім наш народний салдатско-крестянскій суд. За намі сіла народа! От Бердічева наступаєт руская рабоче-крєстьянская, красная армія, которая сметьот всю пєтлюровскую сволоч з ліца землі. Кто тепер скажет, что ми проіґралі? Виступай, сукін син! Я сам первой вґаню тому мерзавцу пулю в лоб вот с етаво наґана...

І комаров вишарпнув з кобура револьвера. Обличчя його люте, червоне. Говорить різко. Дикий крик разом із бризками слини виривається з його широких розтяжних уст.

Це впливає на юрбу. Помітне схвилювання. Каміняка зібрав гурт бабів, вимахує перед ними револьверами: — Щоб мені до завтра був тут хліб! Зрозуміли? А ні, куля в лоб!

Комаров піддає думку зараз розпочати суд над полоненими. Завести їх у салю в семинарії.

— Під суд їх! Правильно! Чого лазять по наших селах і обдирають народ!... — почулися вигуки...

— Що там з ними довго цяцькатись? На дзвіницю їх — вниз головою і амба!...

Комаров знайшов вихід для народнього обурення. Все захоплюється новою подією. У кажного заграли очі.

Полонених вивели з „корпусу", — завели в салю семинарії і примістили на театральному підвищенню. Юрба хильнулась в салю. Через пару хвилин велика саля набита людьми. На сцені коло полонених прокуратори — Комаров, Каміняка і ввесь штаб. Стіл. На столі револьвер і кусень паперу. Секретарює Сергій Корнійчук.

Юрба хвилює, мов розбурхане море. Що там ще, мовляв, довго з ними. От виведім на могилки і дрючками їх!... Побємо і все!... Ні! Ні! Розстріляти! На дзвіницю! Вниз головою.

Виступає ще раз Комаров. Він зясовує провину контрреволюційних прихвостнів буржуазії. Він вимагає для всіх петлюрівців кари смерти.

— Правильно! — реве юрба. — Бий їх! На дзвіницю і вниз головою! Смерть їм!...

Хто проти смерти петлюрівців? Ніхто. Секретар. Прошу запротоколувати одноголосний присуд.

Полонені тихо сидять купою на сцені. Деякі хвилюються, інші спокійні. Один високий і стрункий більше всіх виявляє неспокій. Хвилюється, поривається щось сказати, просить слова. Але слова йому не дають. Аж коли запротокольовано смертний присуд, Комаров звертається до людей:

— Чи маємо дати останнє слово тому петлюрівцеві?

— Дати! Ні! Дати! На останнє слово має кожний право! Хай говорить!.. — заревла юрба.

(Дальше буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗУ

за листопад 1936 року.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1	381.90
2	233.13
3	219.38
4	88.00
5	213.58
6	29.92
7	241.69
8	218.56
9	158.05
10	216.98
11	77.65
12	140.36
13	120.18
14	8.95
15	17.31
16	78.92
17	35.71
18	135.89
19	10.52
20	206.02
21	122.44
22	35.22
23	40.65
24	99.14
25	85.31
26	38.49
27	60.04
28	108.42
29	157.55
30	65.87
31	180.72
32	29.12
33	89.29
34	14.76
36	140.50
37	106.30
38	240.13
39	113.58
40	21.58
41	27.44
42	162.33
43	56.31
44	131.66
45	257.91
46	29.91
47	35.91
48	34.94
49	22.50
50	172.57
51	68.92
52	113.21
53	66.08
54	35.00
55	62.18
56	168.81
57	141.53
58	176.68
59	159.31
60	35.80
61	18.75
62	112.30
63	286.59
64	107.60
65	258.65
66	119.50
67	193.51
68	23.10
69	103.53
70	268.19
71	13.16
72	53.41
73	95.66
74	28.96
75	121.83
76	331.17
77	73.03
78	157.90
79	21.69
80	74.31
81	146.10
82	75.43
83	183.33
84	49.12
85	211.89
86	242.73
87	185.93
88	22.69
89	28.53
90	265.44
91	343.13
92	20.59
93	60.68
94	293.01
95	40.04
96	178.32
97	159.33
98	125.79
99	191.92
100	88.48
101	46.99
102	522.20
103	106.78
104	260.53
105	199.65
106	264.64
107	30.19
108	101.37
109	164.72
110	7.16
111	38.35
112	292.42
113	73.40
114	60.90
115	29.97
116	57.18
117	115.69
118	73.73
119	34.79
120	160.32
121	137.70
122	56.06
123	172.36
124	110.49
125	52.93
126	91.34
127	160.23
128	15.40
129	35.98
130	397.76
131	12.96
132	159.01
133	254.13
134	100.58
136	176.77
137	199.82
138	56.42
139	79.34
140	84.04
141	118.23
142	91.20
143	89.68
144	28.97
145	55.36
146	151.74
147	429.17
148	28.77
149	57.30
150	69.29
151	117.15
152	121.00
153	9.83
154	39.98
155	445.31
156	199.24
157	8.42
158	249.47
159	80.26
160	115.60
161	163.73
163	106.48
164	110.44
165	33.33
166	59.28
167	85.59
168	206.36
169	49.69
170	176.20
171	74.86
172	41.96
173	81.04
174	67.34
175	148.82
176	189.47
177	121.60
178	74.20
179	210.20
180	19.29
181	115.84
182	161.39
183	44.49
184	12.57
185	87.26
186	80.55
187	36.34
188	53.69
189	14.82
190	35.36
191	125.04
192	137.69
193	116.91
194	51.53
195	53.77
196	49.42
197	47.12
198	65.21
199	15.65
200	170.19
201	39.57
202	38.13
203	72.53
204	546.97
205	22.72
206	458.61
207	79.85
208	22.58
209	81.81
210	49.46
211	178.44
212	73.37
213	353.99
214	44.94
215	26.10
216	38.38
217	409.55
218	279.79
219	135.47
220	179.64
221	544.76
223	286.68
224	19.47
225	18.12
226	44.74
227	55.29
228	72.03
229	190.54
230	171.01
231	28.59
232	63.09
233	36.56
234	145.54
235	143.53
236	167.84
237	232.54
238	153.70
239	285.04
240	32.20
241	97.84
242	163.00
243	66.54
244	22.72
245	102.23
246	61.51
247	256.86
248	63.32
249	43.11
250	34.38
251	219.09
252	74.82
253	82.64
254	106.03
255	71.34
256	47.18
257	37.38
258	26.04
259	192.91
260	48.76
262	58.62
263	63.92
265	31.04
266	137.32
267	93.13
268	94.70
269	39.51
270	206.83
271	77.36
272	33.46
273	150.70
274	181.39
275	91.75
276	344.85
277	152.04
278	54.00
279	35.05
280	181.64
281	136.00
282	221.08
283	128.44
284	68.77
285	20.49
286	35.11
288	261.80
289	31.16
290	62.36
292	458.77
293	34.61
294	39.42
295	192.61
296	287.65
297	26.95
298	85.20
299	49.18
300	166.01
301	149.88
303	66.55
304	49.45
305	62.09
306	39.23
308	114.78
309	48.23
310	68.85
311	14.86
312	75.83
314	13.88
315	25.96
316	289.42
317	87.81
318	132.48
319	56.61
320	115.13
321	80.26
322	56.71
323	69.93
324	156.42
325	92.50
326	144.16
327	46.02
328	24.47
329	6.42
330	104.17
331	43.07
332	86.00
333	101.28
334	207.92
335	46.71
336	225.86
337	23.01
338	290.24
339	107.49
340	19.67
341	105.18
342	183.42
344	76.95
345	110.07
347	128.79
349	55.53
350	112.33
351	84.48
352	97.01
353	22.63
354	17.93
355	64.62
357	58.80
358	69.65
359	98.41
360	14.29
361	1,091.86
362	63.25
363	96.48
364	339.68
365	107.95
366	19.81
367	302.15
368	27.85
369	211.24
370	227.89
371	196.78
372	37.21
373	87.07
374	44.93
375	115.55
376	26.00
377	18.40
378	16.81
379	66.40
381	29.80
382	40.72
383	193.73
384	38.28
385	247.20
386	24.83
388	157.61
390	45.75
392	25.70
396	96.19
400	73.72
401	40.06

З місячних вкладок нових родів обезпечення ______ $43,639.18

Відділ	Заплатив
1	13.71
2	5.76
3	4.84
7	1.13
8	5.71
19	1.58
20	3.17
28	31.07
30	11.32
33	6.11
37	17.20
39	44.63
57	4.98
62	1.18
65	14.17
70	3.80
83	4.11
88	1.43
90	13.43
101	2.84
102	4.96
106	11.86
108	10.63
112	6.53
117	4.46
125	3.61
127	5.65
134	3.06
139.	3.35
140	1:64
142	13.30
143	11.55
147	28.99
151	9.79
155	7.96
156	1.29
161	4.41
170	16.22
181	1.57
185	6.65
189	8.15
190	.84
206	5.45
208	10.51
209	4.26
215	2.14
216	15.82
217	2.74
221	8.20
225	14.54
230	3.81
233	4.52
234	24.12
237	2.68
243	18.23
245	3.08
257	7.31
260	1.23
262	5.38
268	2.93
274	1.49
275	18.25
276	6.96
277	2.02
278	1.15
282	3.55
283	4.93
284	3.37
286	39.89
288	3.83
292	2.87
295	1.13
298	3.05
305	8.31
312	2.26
316	1.41
321	5.01
322	1.31
326	.70
328	2.01
331	4.74
334	2.28
335	6.34
336	11.87
341	1.75
342	25.28
345	2.65
349	5.24
358	2.52
361	13.92
363	.88
365	4.96
367	3.51
368	.74
370	22.61
371	1.30
384	28.93
388	19.28

З місячних вкладок старого роду обезпечення ____ $ 766.89
Разом з місячних вкладок $44,406.07
Процент від морґеджів ___ 2,351.77
Процент від бондів ______ 1,464.13
Процент від позичок ______ 763.87
Сплати мореджів ________ 354.47
Продаж бондів ________ 53,795.00
Заробок на бондах ______ 10,034.00
Сплати позичок ______ 1,736.00
Зворот позичок до народного фонду ____________ 95.00
Сирітські части по бл. п.:
в. 261 Дмитрів Анна ______ 300.00
Разом $115,300.31

РОЗХІД.

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 12 Павчак Федор ______ $ 1,000.00
в. 69 Шевчук Стефан ____ 1,000.00
в. 76 Ґима Теодор ______ 1,000.00
в. 85 Петрівська Анна ______ 1,000.00
в. 90 Хомович Анна ______ 500.00
в. 106 Гербут Іван ______ 1,000.00
в. 146 Преліп Юрій ______ 500.00
в. 155 Паснак Теодор ______ 1,000.00
в. 175 Ґерчак Семен ______ 1,000.00
в. 197 Павлов Микола ____ 1,000.00
в. 200 Карпович Волод. ______ 500.00
в. 216 Шпорлюк Ева ______ 1,000.00
в. 218 Кузенко Федор ______ 1,000.00
в. 228 Хиляк Анна ______ 1,000.00
в. 229 Куба Кость ______ 1,000.00
в. 236 Пліхта Катерина ____ 1,000.00
в. 259 Іваньо Семен ______ 500.00
в. 261 Дмитрів Анна ______ 500.00
в. 293 Серкес Микита ______ 500.00
в. 326 Прокоп Петро ______ 1,500.00
в. 326 Беднарчик Магдалена 500.00

Виплати сирітських частей по бл. п.:

в. 58 Піткова Михайло ___ 106.00
в. 112 Гамера Анна ______ 47.19
в. 112 Коваль Анастасія ___ 216.46
в. 113 Баер Станислав _____ 106.11
в. 216 Микитюк Марія ____ 73.66
в. 234 Роняк Семен ______ 885.00

Виплати з фонду запомогового:

в. 2 Більчинський Ілля __ 50.00
в. 10 Кривоніс Григорій __ 35.00
в. 24 Семко Федор ______ 25.00
в. 25 Вах Лев __________ 40.00
в. 28 Харкова Анна ______ 25.00
в. 30 Дубик Ілько ______ 50.00
в. 38 Балашак Дамян ______ 25.00
в. 50 Соляк Текля ______ 25.00
в. 56 Гришкевеч Стефан __ 35.00
в. 67 Мельник Михайло __ 25.00
в. 78 Шайняк Михайло __ 35.00
в. 90 Івасіків Лев ______ 25.00
в. 193 Бариляк Іван ______ 35.00
в. 104 Бажан Марія ______ 25.00
в. 106 Музика Максим ____ 25.00
в. 123 Гевко Михайло ____ 50.00
в. 137 Рудавський Іван ____ 50.00
в. 139 Німчук Микола ____ 35.00
в. 151 Маркович Марія ____ 25.00
в. 204 Кікта Микита ______ 50.00
в. 206 Виспянська Йосифа _ 25.00
в. 213 Кузенко Лев ______ 35.00
в. 237 Комар Марія ______ 25.00
в. 237 Бревус Розалія _____ 25.00
в. 241 Стрик Михалина ______ 25.00
в. 284 Юрків Іван ______ 100.00
в. 300 Сцілений Петро ____ 50.00
в. 316 Купа Анна ______ 50.00
в. 328 Ярош Йосиф ______ 35.00
в. 364 Бунт Іван ______ 50.00
в. 401 Кикіш Дмитро ______ 50.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за орґан ________ 3,595.00
Платня голов. уряду ______ 683.00
Податок від реальности ___ 1,717.06
Кошти подорожей і репрезентації ______________ 184.82
Лікарі за нових членів ____ 141.25
Помічні сили ______________ 164.00
Почта, телефон, експрес і т. п. ______________ 121.10
Нагороди за нових членів 61.00
Кліші до ювилейної книги 19.78
Передплата асекураційного журналу ______________ 9.00
Оправа місячних рахунків і виказів ______________ 7.50
Офісові прибори ________ 8.90

Інші виплати з фонду посмертного:

Грошеві звороти і звороти позичок нових родів обезпечення ______________ 1,634.90

Інвестиції.

Закупно бондів ____________ 84,549.33
Процент на бондах ________ 712.79
Позички членам на нові роди обезпечення ________ 5,180.00
Податок і направа реальности ______________ 464.04
Разом $119,847.89

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем жовтня осталася ______________ $238,819.21
Прихід за листопад 1936 _ 115,300.31
Разом ______________ $354,119.52
Розхід за листопад 1936 _ 119,847.89
Ґотівка з кінцем листопаду 1936 р. остается ______ $234,271.63

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка ______________ $ 234,271.63
Морґеджі ______________ 1,236,166.92
Бонди ______________ 1,074,808.07
Реальности ______________ 879,978.32
Дім У. Н. С. ______________ 110,000.00
Позички членам ________ 478,437.00
Разом $4,013,661.94

Стан довжний:

Фонд посмертний нових родів обезпечення ____ $3,248,327.21
Фонд адміністраційний __ 130,884.20
Фонд резервовий ______ 13,305.24
Фонд запомоговий ______ 79,558.09
Фонд народній ________ 4,116.83
Фонд конвенційний ______ 39,871.60
Fluctuation Fund for Protection of Investment & Mortality ______ 225,860.25
Фонд посмертний старого роду обезпечення ____ 72,029.30
Фонд сирітський ______ 199,709.22
Разом $4,013,661.94

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗУ

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за листопад 1936 року.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1	9.45
2	12.40
3	6.75
4	1.58
5	6.75
6	2.50
7	14.40
8	14.18
9	12.60
10	2.70
11	14.45
12	1.35
13	10.60
14	.75
15	1.00
16	6.30
18	3.15
20	9.45
21	8.78
23	.90
24	10.58
25	1.35
26	4.95
27	.70
28	8.35
29	8.55
30	6.75
31	9.75
33	13.50
36	8.33
38	3.60
39	5.62
40	1.58
42	7.43
43	2.95
44	11.02
45	13.50
46	1.80
47	3.40
48	2.25
50	15.08
51	70
52	5.85
53	3.38
54	.90
55	3.40
56	11.95
57	8.10
58	8.35
59	12.60
60	2.93
61	2.70
62	8.55
63	16.88
64	8.55
65	12.85
66	1.15
67	6.53
68	.90
69	2.70
70	7.65
72	5.40
73	4.05
74	.45
75	10.57
76	30.15
77	5.62
78	3.80
79	.90
80	5.25
81	6.05
82	4.30
83	9.70
84	1.35
85	22.95
86	6.75
87	9.90
88	2.25
89	2.25
90	16.42
91	19.35
92	1.00
93	1.35
94	13.95
95	4.95
96	9.00
97	13.05
98	3.60
99	15.75
100	3.60
102	27.45
103	4.28
104	8.10
105	11.50
106	10.65
107	2.30
108	4.05
109	5.40
112	8.55
113	5.18
114	5.20
115	1.75
116	6.10
117	1.58
118	1.15
120	10.15
121	12.83
122	1.60
123	6.30
124	6.30
125	5.65
126	2.93
127	8.10
128	1.35
129	.70
130	16.43
132	5.20
133	2.25
136	15.30
137	11.03
139	4.28
140	6.55
141	.45
142	16.40
143	3.60
144	1.85
145	5.80
146	5.40
147	29.02
148	3.38
149	2.70
150	10.60
151	13.28
152	3.50
154	.50
155	21.15
156	10.60
158	13.50
159	4.73
160	3.85
161	9.45
163	4.28
164	18.25
165	3.60
167	4.05
168	4.95
169	.25
170	9.68
171	6.53
172	9.85
173	4.05
174	4.50
175	6.12
176	11.70
177	.90
178	3.60
179	13.28
180	16.20
181	.50
182	6.10
186	1.05
187	.45
188	4.30
189	1.15
191	6.75
192	8.33
193	2.25
194	1.00
196	3.15
197	.75
198	2.95
200	14.63
201	3.15
204	49.05
205	3.60
206	27.70
207	2.48
208	.45
209	1.35
210	1.13
211	10.80
212	.90
213	13.75
214	2.70
217	13.95
218	9.69
219	4.50
220	9.45
221	32.18
223	28.15
225	1.60
228	3.15
229	12.20
230	13.27
231	9.68
232	5.85
233	.45
234	15.95
235	10.45
236	7.65
237	10.80
238	8.60
239	20.03
241	.90
242	13.05
243	9.00
244	1.58
245	6.75
246	2.25
247	11.70
248	4.70
250	2.70
251	7.45
252	3.60
253	1.35
254	6.75
255	3.60
256	4.30
257	1.58
258	5.40
259	8.55
260	10.15
261	1.60
263	2.05
265	2.48
266	4.05
267	2.95
268	4.28
269	2.25
270	12.20
271	5.40
272	1.80
273	2.70
274	6.53
275	4.50
276	20.48
277	9.90
278	2.50
279	3.60
280	4.30
281	4.73
282	16.88
283	8.55
284	.90
285	.50
286	3.83
288	13.73
289	3.60
290	2.25
292	54.67
293	1.35
294	3.15
295	2.93
296	9.50
297	2.25
298	3.40
299	2.48
300	4.95
301	5.65
303	2.92
305	3.85
306	.70
308	2.25
309	1.35
310	2.58
311	1.15
312	4.95
314	1.60
315	.22
316	9.68
317	3.60
318	9.00
319	4.85
320	4.75
321	6.08
322	1.35
323	7.90
324	5.40
325	3.60
326	7.43
327	3.40
328	1.35
330	10.60
331	5.00
332	7.03
333	3.40
334	8.33
335	2.50
336	15.30
337	.25
338	13.50
339	6.07
340	1.80
341	2.80
342	17.55
344	2.03
345	6.10
347	8.10
349	5.75
350	1.15
351	.68
352	4.95
354	.67
355	2.48
357	2.70
358	3.15
359	7.42
361	45.25
362	9.25
363	11.48
364	16.00
265	5.18
366	3.82
267	11.50
368	.50
369	11.95
370	7.00
371	11.95
373	3.15
374	3.38
375	8.77
377	1.35
378	2.70
379	8.55
381	1.35
383	13.05
384	7.90
385	9.90
386	4.17
388	13.28
390	7.20
392	1.80
3.96	5.55
400	11.70
401	1.80

З місячних вкладок ______ $ 2,344.15
Процент від бондів ______ 125.00
Процент від морґеджів ___ 1,006.75
Разом $ 3,475.90

РОЗХІД.

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 259 Іванів Андрій ______ 346.00
в. 296 Коваль Володимир __ 400.00

Інші виплати з фонду посмертного:

Грошеві звороти Т. 2 ____ 134.83

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за Укр. Тижевик 475.00
Платня помічних сил _____ 242.00
Видатки канцелярійні, почта, експрес і т. п. ______ 25.00
Разом $1,622.83

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем жовтня осталася ______________ $ 58,180.67
Прихід за листопад ______ 3,475.90
Разом ______________ $61,656.57
Розхід за листопад ________ 1,622.83
Готівка з кінцем листопаду 1936 р. остается ______ $ 60,033.74

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка ______________ $ 60,033.74
Морґеджі ______________ 175,443.21
Бонди ______________ 109,765.26
Реальности ______________ 56,650.92
Позички ______________ 25.00
Разом $401,918.13

Стан довжний:

Фонд посмертний ________ $295,767.22
Фонд адміністраційний __ 106,150.91
Разом $401,918.13

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПІТСФІЛД, МАСС.

Листопадове Свято.

В нашій місцевості є маленька громада українців, заледви 40 родин. Тай серед них не всі свідомі в національних справах. Вони ґуртуються біля свого храму, що побудований у 1921 році. Від того часу наша громада зазнавала всяких переходів. Було зле і було добре. Були в нас люди, що робили народню роботу та старалися зорганізувати наших людей. Робота навіть ішла повним ходом. Але прийшла депресія і народня робота устала. Бо ті люди, що мали провід у руках, не хотіли далі поборювати того непослуху, що все є серед наших людей, і повідтягалися від народньої роботи. Та цього року вибрано нового церковного предсідника, який не міг на те все спокійно дивитися. Він закотив рукави та взявся до праці. Бігав, ходив, просив усіх, тих, що колись мали провід у своїх руках, щоб зійшлися разом, відсвяткували Листопадове Свято та віддали поклін героям, що полягли за наш нарід.

Його труд увінчався успіхом. Дня 13. грудня о. М. Лисяк відправив панахиду по полягли героях, а по панахиді скликав усіх громадян до церковної галі, щоб вшанувати память зриву галицької землі до своєї державної незалежности.

Предсідник Юрко Спасик відкрив свято вступним словом, у якім виявив причини, чому ми святкуємо Листопадове Свято. Далі він покликав до слова о. М. Лисяка, який у яскравих словах переповів історію цього зриву та подав причини, чому Україна 18 літ тому була вільна, а нині знов закріпощена. Бесідник закінчив, що прийде ще час, що Україна знову воскресне і буде вільною й незалежною.

Дальшим бесідником був гром. Ілаш Яремій, який виголосив гарно оброблений реферат, що його присутні вислухали уважно й опісля нагородили рясними оплесками. Далі малий хлопчина, Володимир Гуска, викликав приємне враження серед публики своєю деклямацією „На могилі". Його теж нагороджено оплесками. Накінець гром. Н. Савюк сказав кілька відповідних слів до хвилі, та закликав присутніх, щоб зложили свої жертви на українських інвалідів, які не жалували колись за свій нарід жертвувати своє життя і здоровля.

Збіркою занялися Ю. Спасик і Олекса Яремій. Збірка принесла $32.20, які то гроші переслано через Обєднання на призначену ціль.

Жертвували: Тетяна Колодрубська $2; по $1: о. М. Лисяк, Н. Савюк, Параска Гарбуль, І. Яремій, Катерина Копичак, Д. Закарданський, Василина Закарданська, С. Спасик, Розалія Басіста, О. Яремій, Й. Дзібух, Н. Стефанюк ст., Г. Базан, Н. Стефанюк мол., Н. Н., Ю. Спасик; по 50 ц.: Василина Костибаник, Василина Базан, Анна Стефанюк, Ярина Амросійчук, Тетяна Никифорчук, Анна Яремій, Настя Антонійчук, Олександра Серафин, Оксана Муневич, Софія Спасик, Я. Харів, А. Гуска, І. Басістий, Емілія Стефанюк, Г. Заверуха, І. Тимчук, М. Никорчук, П. Семенів, Параска Спасик (Юрка), В. Спасик; І. Мартинюк 35 ц.; по 25 ц.: Настя Щербань, Настя Никорчук, В. Спасик, А. Никорчук, П. Кушнір, Г. Яремій.

Олекса Яремій.

З советського гумору.

В Москві йшов чоловік вулицею і кричав:

— Геть з диктатурою пролетаріяту!

Його замкнули до ГПУ і вивезли на Соловки.

По багатьох літах випустили. Він почав кричати на вулиці:

— Хай жиє диктатура пролетаріяту!

Його замкнули в домі для божевільних.

По кількох роках знову випустили. Він іде вулицею і вже мовчить.

Його знов арештували.

— Еге, ви товаришу, мовчки щось конспіруєте проти диктатури пролетаріяту! — сказали йому і заслали на Соловки.

WPA ЗАВОДИТЬ БЕЗПЛАТНІ КУРСИ МИСТЕЦТВА І МУЗИКИ.

Новий світ розваг відкрився перед дітьми і дорослими по цілих Злучених Державах через отворення вчителями WPA безплатних курсів мистецтва і музики. Ті курси не будуть конкурувати з відповідною працею шкіл чи приватного навчання. Вони засновані для таких людей, які раніше не мали змоги на подібну науку.

З днем оснування WPA федерального проекту, на основі якого працюють учителі мистецтва і музики, вже впродовж першого року його проґрама швидко розгорнулася завдяки сприятливому відгукові населення.

Міську дітвору приваблюють з переповнених вулиць і навчають малювати, грати в аматорських орхестрах, виплітати, виліплювати чи вирізувати забавки. Навіть перетомлені глядачі праці знаходять в полудне на годину відпочинок у клясі музики чи мистецтва. У віддалених частинах півдня і заходу курси мають змогу прослухати на радіо рекорди більших WPA орхестр і після того приступати до лекції свого місцевого вчителя.

Завдяки цим курсам робиться мистецтво приступнішим і зрозумілішим для всіх людей. Лекціями, виступами і практикою дрібні діти і дорослі навчаються основ мистецтва і побіч насолоди, скажім від малювання фарбами чи грі на скрипку, вони дістають загальне розуміння дотичного мистецтва. Приватно (поодиноко) лекцій не дають, а всі інструкції, навіть, гри на пяні, уділяють ґрупам. Такий спосіб означає розвиток цілком нової методи навчання, яку до речі похвалюють освітні авторитети. Інститути для підготови вчителів нової техніки відкрито в Ню Йорку, Флориді і Каліфорнії.

Майже 1,500 учителів, які належать до федерального музичного проекту, вчать у сільських і міських громадських домах, школах після годин звичайної науки, хлопячих і дівочих клюбах та в 60 CCC кемпах (таборах). Наука обіймає пяно й інші музичні інструменти, спів і працю хору, теорію й оцінку музики. Орхестри, банди і хори виросли в кожній частині країни, навіть у районах, де нарід ніколи не мав змоги не то вчитись, а навіть чути доброї музики.

Перед згаданими державними заходами коло двох третин дітей у сільських школах не мали жадного музичного навчання. Тепер заведено науку в цілім стейті Оклагома, Мінесота і Масачусетс. Флорида розпочала працю в кожному, а Місісіпі в 56 повітах, з приблизним числом 70,000 дітей і дорослих учнів.

В містах для людей з обмеженою спромогою орґанізують короткі курси. В місті Ню Йорку 16,000 осіб зареєстровано в музичних центрах, які в свою черґу кожного місяця несуть музичну розвагу для не менше як сто тисяч дітей і молоді в допомогових організаціях, громадських домах, шпиталях і поправних домах.

Поруч з музичними курсами по цілім краю поширилися курси мистецтва. Наука охоплює чисте мистецтво і фах, не бракує курсів комерційного і прикладного мистецтва. В самому Ню Йорку 50,000 дітей і дорослих кожного тижня відвідують мистецькі курси WPA. В південних стейтах з метою заохоти зорґанізовано 19 ґалерій мистецтва, з яких користають люди, що загалом вперше бачили оригінальні мистецькі праці. Коло тих виставів зорґанізовано курси, які відвідують тисячі захоплених студентів.

ІСТОРІЯ ДВОХ ТЕЛЕҐАМ.

На девять літ перед світовою війною обмінялися телеґрамами норвезький державний радник Христіян Мікельсен і славний поет Бернстерне Бернсон (який в 1906 р. виступив був проти поляків в обороні українців). Телеграми ті були замітні цим, що були незрівняні у своїй лаконічній багатомовности. Бернстерне Бернсон і Мікельсон були гарячими прихильниками повної незалежности Норвеґії, що тоді була злучена персональною унією зі Швецією. Після ухвали норвеського парляменту, яка відібрала шведському королеві права до норвеської корони, Мікельсон узявся до праці, щоб усунути непорозуміння, які стали виступати між обома краями. В таку хвилину Мікельсен боявся трохи запальчивости Бернстерне Бернсона, який міг попсувати, а бодай утруднити його акцію.

Одного дня Мікельсен одержав телеґраму від поета: „Тепер мусимо працювати згідно, рука в руку, пане раднику Мікельсене!" Годину пізніше Бернсон одержав відповідь на свою телеґраму: „Тепер передовсім треба панувати над своїм язиком, пане Бернсон". Бернсон зрозумів наміри державного мужа та своїми виступами не закаламутив зовсім його праці для примирення, якій обі скандинавські держави завдячують мирний розцвіт і силу.

Женячка.

— Знаєш, Григорко два рази женився й оба рази нещасливо . . .

— Так? Чому?

— Перша жінка покинула його, а друга ні.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 15. грудня ц. р. помер МИХАЙЛО КРАЯНЧИН, член бр. св. О. Николая, від. 381 У. Н. Союзу, в Денбери, Конн.

Оставив жінку і діти в старім краю. Покійний родився в селі Яльшо Чадіне, земплинської столиці, Чехословаччина.

В. И. П.

С. Сверлюк, секр.

ХОЧЕ НАВЕРНУТИ ГРЕЦІЮ ДО ПОГАНСТВА.

Деметріос Астіріотос це стопроцентовий грек, який хотів обновити всі чесноти своїх земляків і привернути славу Геляди (старинної Греції). Тому вбив собі в голову, що обновить культ старих грецьких богів і божків. Бо, каже, без обнови поганства, не можна воскресити слави Геляди. І Деметріон Астіріотос проповідує з гуртом однодумців, що треба обновити почитання старих грецьких божеств. Зевес, Атена Палляс, Афродита, Мінерва, Пан і інші численні грецькі боги фіґурують на прапорчиках, які для пропаґанди продає Астіріотос. Пропаґатор обнови поганства став теж уладжувати нічні прославлювання старих богів, та це обурило грецьку православну церкву і вона внесла до суду скаргу проти Астіріотеса. Це помогло Астіріотісові, бо тепер про нього говорить уся Греція. Та всеж нема й гадки, щоб греки пішли слідами Астіріотоса, бо померла старинна Геляда, а з нею пропали навіки її боги.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ... (74)

Дивлячися здалека на замок леопардів, в серці Тарзана родилося тверде рішення побачити те, що діється в середині. Рішення це було повне небезпек, бо дотепер ще ні один чоловік, що не був членом цеї жахливої орґанізації, не вернувся з замку цілим, щоб другим розказати про те, що бачив. Проте рішення Тарзана було невідкличне.

Між ним і замком простягалася ріка, повна крокодилів. Щоб дістатися до замку, він мусів переплисти ріку. Це був одинокий шлях, яким він міг туди дістатися. Тарзан споглядав у долину й бачив, як плесо ріки раз-ураз перерізували голови крокодилів. Але і ці огидні плазуни не застрашили його та не змусили змінити його пляну.

Тимчасом човни ґрупи людей-леопардів враз з Олд Таймером прибули до берегів острова. Дикуни скочили на беріг і потягнули за собою вязня. Бобольо приказав покищо затримати його на подвірю замку, а сам подався до кімнат найвищого жерця Люлімія. Йдучи туди, він тішився, що приносить таку радісну вістку свому ватажкові.

Ставнувши перед обличчям Люлімія, Бобольо склонився і мовчав. Люлімі запитав: „Чи воїни під проводом Джаглі повернулися вже назад з білим велитнем і його другом?" „Ні", відповів Бобольо покірно. „Джаґля не зумів привести білих вязнів сюди. Вони повтікали йому. Але діти божка леопардів будуть їсти мясо. Я зловив іншого білого вязня".